Anna Cetnarowska

Interferencja językowa w nauce języka angielskiego przez polskich studentów. Analiza błędów leksykalnych i morfosyntaktycznych

Streszczenie rozprawy doktorskiej napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Marioli Wierzbickiej

Głównym celem rozprawy jest analiza interferencyjnych błędów językowych popełnianych przez polskich studentów uczących się języka angielskiego, ze szczególnym uwzględnieniem błędów leksykalnych i morfosyntaktycznych. Inspiracją do podjęcia badań były wieloletnie obserwacje autorki jako wykładowcy akademickiego, wskazujące na powtarzalność i przewidywalność wielu błędów językowych popełnianych przez studentów uczących się języka angielskiego. Praca ma również na celu uzupełnienie niedoboru badań empirycznych dotyczących interferencji języka polskiego w procesie uczenia się języka angielskiego.

Rozprawa składa się z części teoretycznej oraz empirycznej i została podzielona na sześć rozdziałów. Rozdział pierwszy i drugi mają charakter teoretyczny. W rozdziale pierwszym przedstawiono zjawisko interferencji międzyjęzykowej w kontekście teorii językoznawczych i glottodydaktycznych, z uwzględnieniem zarówno aspektów językowych, jak i psychologicznych czy socjolingwistycznych. Omówiono także najważniejsze koncepcje związane z interferencją międzyjęzykową, takie jak analiza kontrastywna, analiza błędów, kompetencja przejściowa, dialekt idiosynkratyczny oraz koncepcja interjęzyka. W rozdziale przedstawiono także współczesne podejście do interferencji i oddziaływań międzyjęzykowych.

W rozdziale drugim zaprezentowano wybrane definicje i klasyfikacje błędów językowych. Omówiono klasyfikację błędów interferencji międzyjęzykowej zaproponowaną przez Jerzego Zyberta (1999), stanowiącą podstawę do badań empirycznych. Dokonano także przeglądu literatury dotyczącej stanu badań nad błędami interferencyjnymi u Polaków uczących się języka angielskiego.

W rozdziale trzecim przedstawiono opis metodologii badań oraz procedur i narzędzi badawczych. Dokonano również charakterystyki grupy badawczej składającej się ze 173 studentów pierwszego roku studiów stacjonarnych w Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu. Przedstawiono także główny cel badania, czyli dokonanie identyfikacji i klasyfikacji błędów popełnianych przez studentów wynikających z interferencji języka polskiego w procesie nauki języka angielskiego. Zaproponowano również zestaw hipotez badawczych oraz scharakteryzowano materiał badawczy składający się z próbek wypowiedzi pisemnych studentów oraz danych z autorskiego kwestionariusza ankiety. W badaniu zastosowano podejście mieszane, łączące analizę ilościową i jakościową, co pozwala zarówno na uzyskanie ogólnego obrazu zjawiska interferencji międzyjęzykowej, jak i na jego głębsze zrozumienie w kontekście konkretnych typów błędów.

Rozdział czwarty poświęcony jest analizie ilościowej i jakościowej błędów interferencyjnych znajdujących się w materiale badawczym. W pierwszej części rozdziału dokonano analizy ilościowej, z której wynika, że interferencyjne błędy leksykalne i morfosyntaktyczne stanowią 56% wszystkich błędów w materiale badawczym. W drugiej części przeprowadzono analizę jakościową, dokonując podziału interferencyjnych błędów leksykalnych i morfosyntaktycznych według zmodyfikowanej przez autorkę typologii zaproponowanej przez Jerzego Zyberta (1999). W ramach każdej kategorii przeanalizowano wybrane przykłady błędów wraz z omówieniem ich potencjalnych źródeł.

Celem rozdziału piątego jest dokonanie analizy związku między czynnikami deklarowanymi przez ankietowanych, takimi jak poziom kompetencji językowej, świadomość popełniania błędów oraz sposoby poprawiania błędów przez nauczycieli a liczbą błędów interferencyjnych w materiale badawczym. Uzyskane wyniki pozwalają na identyfikację ogólnych tendencji związanych z częstotliwością występowania błędów interferencyjnych w zależności od wspomnianych czynników.

W rozdziale szóstym zarysowano wnioski glottodydaktyczne dotyczące zjawiska interferencji języka polskiego w nauce języka angielskiego, które opierają się na wynikach badań zaprezentowanych w poprzednich rozdziałach. W rozdziale omówiono również wybrane współczesne podejścia dotyczące roli języka ojczystego w procesie nauki języka obcego, z uwzględnieniem koncepcji *translanguaging*, mediacji językowej oraz podejścia

neurodydaktycznego. Przedstawiono także propozycje dla przyszłych badań dotyczących pragmatycznych i kulturowych aspektów interferencji międzyjęzykowej.

W rozprawie przedstawiono również ograniczenia przeprowadzonego badania oraz wskazano propozycje dalszych badań empirycznych dotyczących pragmatycznych i kulturowych aspektów zjawiska interferencji oraz analizy porównawczej zróżnicowanych grup badawczych.

20.05.2026 r.